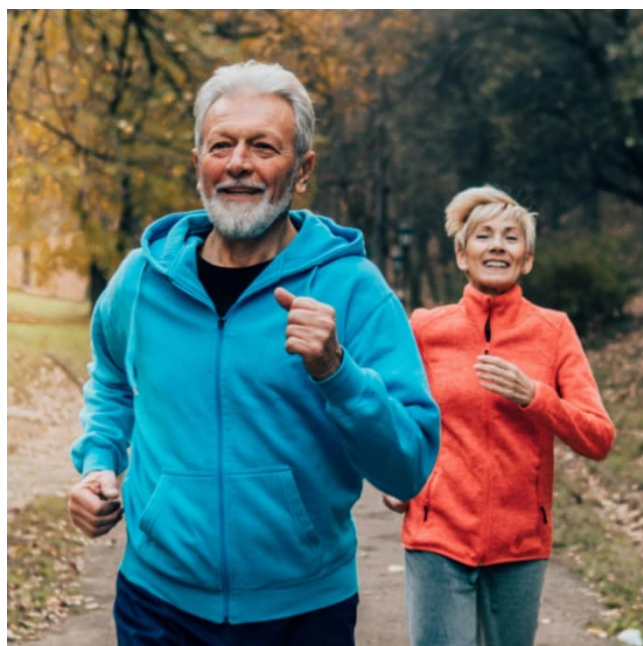

GGD
Rotterdam-
Rijnmond

Gezondheid in kaart 2022

Kernboodschappen
Goeree Overflakkee

Leeswijzer

Hieronder staan de kernboodschappen voor gemeente Goeree Overflakkee. Het is een samenvatting van de belangrijkste gezondheidsuitkomsten uit de meest recente Gezondheidsmonitors kinderen, jongeren en volwassenen en ouderen. Er is gekozen voor thematische kernboodschappen in overeenstemming met de indeling van het dashboard van Gezondheid in Kaart. Voor het aanduiden van leeftijdsgroepen worden in de kernboodschappen onderstaande termen gebruikt.

- **Kinderen** 0 t/m 11 jaar
- **Jongeren** klas 2 en 4 voortgezet onderwijs
- **Jongvolwassenen** 18 t/m 23 jaar
- **Volwassenen** 18 t/m 64 jaar
- **Ouderen** 65 jaar en ouder

Als er over een afwijkende leeftijdsgroep wordt gerapporteerd dan staat de exacte leeftijdsgroep erbij vermeld.

Bevolking

Vergrijzing op Goeree Overflakkee vergelijkbaar met Nederlands gemiddelde

Vergrijzing leidt in de komende decennia tot grote maatschappelijke opgaven. Op Goeree Overflakkee is de grijze druk, het aantal ouderen ten opzichte van 100 personen in de 'productieve' leeftijdsgroep, hoger dan gemiddeld in de regio en Nederland. De grijze druk is toegenomen van 29 in

Auteur

Mariek van Veelen, Onderzoek en Business Intelligence, met dank aan Gea Schouten, Nathalie Koene-Smit en Maaïke Dujardin.
Gemeente Rotterdam, mei 2022, versie 2.0.

Meer informatie

Deze feitenkaart is te vinden op [Gezondheidinkaart.nl](https://gezondheidinkaart.nl).
Vragen over deze feitenkaart mailt u naar Gezondheidsmonitor@rotterdam.nl.

2011 tot 40 in 2021. De geschatte stijging van het aantal ouderen (van ongeveer 11.200 in 2021 naar ruim 15.400 in 2040) is relatief gezien vergelijkbaar met het gemiddelde in de regio en in Nederland. Ook de groene druk is hoger dan gemiddeld in Nederland, maar neemt al ruim 20 jaar zeer licht af. Wijziging van beleid heeft weinig effect op de vergrijzing zelf. De GGD beveelt daarom aan om in het beleid te richten op maatschappelijke opgaven die samenhangen met de vergrijzing, zoals het voorkomen van ouderdomsziekten, en toename in de zorguitgaven. Daarnaast is het aan te bevelen om in de gaten te houden of het huidige voorzieningenaanbod aansluit bij een veranderende populatie.

Aandacht voor sociaaleconomische gezondheidsverschillen

Het gemiddeld persoonlijk inkomen op Goeree Overflakkee is vergelijkbaar met de regio en Nederland. Wel is de

werkeloosheid onder de beroepsbevolking na jarenlange afname, net als in Nederland, zeer licht toegenomen (2019 2,4% 2020 2,8%). Van de huishoudens heeft 7% een inkomen tot 110% van het sociaal minimum. Dit is een stabiel en gunstiger gegeven is in vergelijking met de regio (14%) en Nederland (10%). Het is een landelijke ambitie om de toenemende gezondheidsverschillen tussen hoog- en laagopgeleiden te stabiliseren of, beter, te laten afnemen. De coronacrisis heeft de grootste impact bij groepen in de samenleving waar al achterstanden zijn en zorgt voor toenemende ongelijkheid, ook ten aanzien van de gezondheid. Daarom beveelt de GGD aan om ook op Goeree bij preventie vooral ook te richten op het verkleinen van deze sociaaleconomische kloof. Dit kan bijvoorbeeld door extra aandacht te besteden aan het bereiken van inwoners met een lage sociaaleconomische status bij preventieprogramma's.

Gezondheid en ziekte

Levensverwachting stabiel gebleven

Het RIVM voorspelt een toename van het aantal mensen met minimaal één chronische aandoening. Toch voelen we ons in 2040 even gezond als nu, en we ervaren ook niet meer beperkingen in onze activiteiten. De levensverwachting is op Goeree Overflakkee vergelijkbaar met de levensverwachting in 2016 en iets hoger dan het landelijk gemiddelde (82,4 jaar versus 81,8 jaar). De totale sterfte is iets gestegen en er zijn 97 inwoners gestorven aan COVID-19 (datum van raadplegen: 21-03-2022). Sterfte door hart- en vaatziekten was in 2020 iets lager dan gemiddeld in Nederland. De sterfte door kanker en longziekten is vergelijkbaar met Nederland.

Van de kinderen op Goeree Overflakkee heeft 24% een ziekte of aandoening. Dit is lager dan in 2014 (35%) en vergelijkbaar met de regio. Van de volwassenen op Goeree Overflakkee heeft 28% een chronische aandoening. Bij de 65-plussers is dit 40%, wat lager is dan de vorige meting (49%) en lager dan het regionaal en het landelijk gemiddelde (beide 47%).

Ervaren gezondheid gestegen en vergelijkbaar met het landelijk gemiddelde

De ervaren gezondheid, het oordeel over de eigen gezondheid, is één van de beste voorspellers van sterfte. Op Goeree Overflakkee is het aandeel volwassen inwoners met een (zeer) goede gezondheid 86%. Het oordeel van de ouderen is verbeterd, namelijk van 61% naar 68%. Deze percentages zijn vergelijkbaar met het regiocijfer.

Toename van ouderdomsziekten verwacht, aandacht voor diabetes

De vergrijzing leidt landelijk tot een verschuiving in ouderdomsziekten. Dementie is na COVID-19 de ziekte die lijdt tot de hoogste sterfte in 2020. Op Goeree Overflakkee hebben 714 mensen dementie die gebruik maken van zorg. Dit is 2,5% van de inwoners van 40 jaar en ouder. Van deze 714 mensen woont 63% thuis en 37% in een instelling. Volgens schattingen van ABF neemt het aantal mensen met dementie op Goeree Overflakkee toe tot 1800 in 2040. Daarnaast zullen aandoeningen van het bewegingsapparaat, diabetes en gezichts- en gehoorstoornissen toenemen. 15% van de ouderen heeft diabetes.

Houd zicht op de mentale gezondheid van alle inwoners

Mentale (psychische) ongezondheid vormt in Nederland een groot deel van de totale ziektelast onder de volwassen bevolking. Op Goeree Overflakkee heeft 5% van de volwassenen en 6% van de ouderen een hoog risico op een depressie of angststoornis. Voor de ouderen is dit hoger dan het landelijk gemiddelde (4%). Met de psychische gezondheid van de jongeren op Goeree Overflakkee gaat het relatief goed. Zo zijn de jongeren iets vaker gelukkig en hebben ze minder vaak verhoogd risico op psychosociale problemen of stress dan hun leeftijdsgenoten in de regio. Toch heeft 9% van de jongeren een hoog risico op psychosociale problemen. Het is belangrijk om de mentale gezondheid van de verschillende leeftijdsgroepen te blijven volgen en meer zicht te krijgen op werkzame preventiemaatregelen voor de risicogroepen. De GGD adviseert om preventie te richten op het voorkómen van een depressie, voorlichting en bewustwording en het bevorderen van de signalering van depressieve klachten. Daarnaast is aandacht belangrijk voor jongeren met een (te) druk sociaal leven en overbelasting bij werkenden.

Leefstijl

Zet in op een rookvrije omgeving

De landelijke verwachting is dat het percentage volwassen rokers de komende jaren verder zal dalen tot 14% in 2040. Onder jongvolwassenen zal de grootste daling optreden. In de cijfers van Goeree Overflakkee zien we onder jongvolwassenen een afname die net niet significant is. Maar onder volwassenen ouder dan 24 jaar was er wel een daling van 22% in 2016 naar 13% in 2020. Het aandeel volwassen rokers is nu lager dan het landelijk gemiddelde. De daling heeft voornamelijk plaatsgevonden onder vrouwelijke rokers. Op Goeree Overflakkee roken jongeren vaker dagelijks en wekelijks dan leeftijdsgenoten in de regio en in Nederland. 5% rookt dagelijks en 7% rookt wekelijks. Preventieve

aandacht voor het rookgedrag onder jongeren blijft belangrijk om een verdere daling te bereiken.

Voorkom schadelijk alcoholgebruik, alcoholpreventie bij jongeren blijft belangrijk

Het risico op gezondheidsschade door alcohol hangt af van het totale alcoholgebruik, maar ook van het drinkpatroon. Op Goeree Overflakkee vindt 17% van de ouders het acceptabel als een kind jonger dan 18 jaar alcohol drinkt. Het aandeel jongeren dat drinkt en binge drinkt is dan ook hoger dan het regionaal en het landelijk gemiddelde. Drie op de tien jongeren dronk in de laatste 4 weken een glas alcoholische drank. 22% heeft in de laatste 4 weken vijf of meer drankjes bij één gelegenheid gedronken. Op Goeree Overflakkee voldoet 49% van de volwassenen en 59% van de ouderen aan de richtlijn verantwoord alcoholgebruik (niet meer dan 1 glas per dag). Voor de volwassenen is dit een toename, maar wel vergelijkbaar met de regio.

Stimuleer bewegen in het dagelijks leven en dring overgewicht terug

De Nieuwe Richtlijn Bewegen is erop gericht om bewegen te integreren in het dagelijks leven. De uitdaging is om een blijvende verandering in beweeg- en zitgedrag te realiseren met als doel een grotere gezondheidswinst te behalen. Positief is dat het aandeel kinderen van 5 en 6 jaar met overgewicht is gedaald (van 10% naar 8%, registratiejaar 2019). Onder de volwassenen heeft de helft overgewicht en 15% obesitas. Van de ouderen is maar liefst 66% te zwaar en heeft wel 25% obesitas. Hiermee is het aandeel ouderen met obesitas op Goeree Overflakkee hoger dan in de regio (20%) en landelijk (17%). Het aandeel kinderen dat buitenspeelt is zowel op Goeree Overflakkee als in de regio gedaald, al zijn de scores op buitenspelen en bewegen wel beter dan in de regio. Jongeren sporten minder vaak dan gemiddeld bij een sportschool of –vereniging. Van de jongeren beweegt maar 16% genoeg, van de volwassenen 47% en van de ouderen slechts 29%. Dit is voor alle leeftijdsgroepen lager dan het landelijk gemiddelde en voor de 24- t/m 64-jarige inwoners is dit ook een daling ten opzichte van de vorige meting.

De GGD adviseert om naast blijvende aandacht voor het terugdringen van overgewicht aandacht te (blijven) besteden aan toename van bewegen in het dagelijks leven.

Fysieke omgeving

Geef gezondheid een plek in de Omgevingswet en Omgevingsvisie

De Omgevingswet bundelt de wetgeving en de regels voor ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water. Daarmee vormt de wet de basis voor het integraal beheer van en voor de ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving. In een omgevingsvisie kunnen randvoorwaarden geboden worden voor een gezond leven in uw gemeente. Kernpunten als inzet op schone lucht, balans tussen rust (stilte) en drukte (stedelijkheid) en het makkelijk maken om te sporten en te bewegen kunnen benoemd worden in de visie. De GGD adviseert om bij het gesprek hierover gebruik te maken van gezondheidsdata.

Beperk geluidhinder en bevorder de luchtkwaliteit

Goeree Overflakkee is weinig stedelijk, er wonen 194 mensen per km². Dit is lager dan gemiddeld in regio Rijnmond. Er is 3.314 m² niet-agrarisch groen per inwoner beschikbaar, wat meer is dan gemiddeld in regio Rijnmond (268 m²). Inwoners van Goeree Overflakkee zijn bovengemiddeld te vreden met de woonomgeving en het groen in de buurt. Daarbij is op Goeree Overflakkee het percentage inwoners dat geluidhinder van brommers, scooters, bussen, treinen en van vliegtuigen ervaart lager dan gemiddeld. De meeste geluidhinder wordt ervaren door brommers of scooters en door verkeer op wegen waar men niet harder dan 50 km per uur mag. Vanwege de samenhang tussen ernstige geluidhinder en ervaren gezondheid adviseert de GGD aandacht te blijven besteden aan de geluidsoverlast, vooral van verkeer.

Inwoners leven naar verwachting 5,2 jaar korter door luchtverontreiniging. Positief is dat vanaf 2018 het aantal verloren levensjaren afneemt. Op Goeree Overflakkee woont 2% van de inwoners binnen 50 meter van een drukke weg of 100 meter van een rijksweg. Dit is lager dan het gemiddelde in de regio. Om de blootstelling van inwoners aan roet te verminderen, raadt de GGD aan om structurele bronmaatregelen te nemen (gericht op schoner vervoer) en langs drukke wegen geen nieuwe woningen en 'gevoelige bestemmingen' (bijvoorbeeld scholen, kinderopvangcentra en verzorgingshuizen) te bouwen.

Sociale omgeving

Toename eenzaamheid onder volwassenen

Eenzaamheid is een bedreiging voor de gezondheid. Eenzaamheid hangt direct samen met een verhoogde kans op vroeg overlijden, los van andere risicofactoren als een hoge leeftijd, chronische ziektes en functionele beperkingen. Het

aandeel emotioneel eenzame volwassenen is op Goeree Overflakkee toegenomen (13% naar 25%). Eén op de tien volwassenen is ernstig eenzaam, onder de ouderen is dit 12%. Voor volwassenen is dit een toename ten opzichte van de voorgaande meting (5%).

Participatie

Daag bewoners uit tot maatschappelijke activiteit en bied passende ondersteuning

Er zijn aanwijzingen dat actief meedoen aan de maatschappij (bijvoorbeeld door vrijwilligerswerk of lidmaatschap van een vereniging) voor ouderen positieve gezondheidseffecten oplevert. Bij mantelzorg ligt dit anders. Het geeft weliswaar vaak voldoening, maar kan ook leiden tot negatieve gezondheidseffecten, zeker bij langdurige, intensieve zorg. Op Goeree Overflakkee doet 33% van de volwassenen aan vrijwilligerswerk. Dit aandeel is hoger dan het regionaal en landelijk gemiddelde. Jongeren hebben aanzienlijk vaker een bijbaan dan jongeren in de regio. De maatschappelijke participatie van 65-plussers op Goeree Overflakkee (51%) is vergelijkbaar met de regio. Het percentage overbelaste mantelzorgers is op Goeree Overflakkee 14%. De GGD beveelt aan om het actief meedoen in de maatschappij en onderlinge ontmoeting van de inwoners te (blijven) stimuleren, met aandacht voor preventie van overbelasting van mantelzorgers.

Goeree-Overflakkee noemt in haar nota het belang van sociaal maatschappelijke participatie voor preventie en vroeg signalering in het sociale domein. Maar niet alleen participatie wordt genoemd, ook het hebben van een sociaal netwerk en een sterke mentale en lichamelijke gezondheid worden genoemd als factoren die bijdragen aan preventie en vroeg signalering.

Zorg en voorzieningen

Monitor de aansluiting van zorgvraag en aanbod zorgkosten

Het RIVM voorspelt een verdubbeling van de zorguitgaven in 2040, veroorzaakt door bevolkingsgroei, vergrijzing, technologie en stijging van de welvaart. De gemiddelde uitgaven voor de zorgverzekeringswet (Zvw) liggen voor de meeste gemeenten tussen de €2.200 en €2.700 per inwoner (2019). Op Goeree Overflakkee zijn de gemiddelde kosten €2.597 en valt hiermee binnen deze range. De zorguitgaven van inwoners van 65 jaar en ouder vanuit de Wet langdurige zorg (Wlz) bedraagt in 2019 gemiddeld per inwoner €4.286. Op Goeree Overflakkee zijn het aantal ouderen dat gebruik maakt van de Wlz en de kosten per inwoner tussen 2017 en 2019 toegenomen. De steeds groter wordende groep

inwoners van 85 jaar en ouder gaat een groter beroep doen op gezondheidszorg en thuiszorg. Het blijft belangrijk het zorggebruik te monitoren en tijdig in te spelen op passende voorzieningen als thuiszorg en aansluitende woonvormen en zorg te dragen voor een integrale visie op preventieve ouderenzorg.

Aandacht voor het behouden van hoge vaccinatiegraad

Per 1 januari 2019 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP). Een van de taken is het bereiken of vasthouden van een vaccinatiegraad van 90%, zoals vastgesteld in het Global Vaccine Action Plan (GAVP). Het aandeel kinderen dat de vaccinaties uit het RVP krijgt, is landelijk en in de regio hoger dan 90%, maar lager dan 95%. Zo wordt de norm van 95%, die nodig is om mazelen uit te bannen, in Nederland bij de eerste BMR-vaccinatie niet meer gehaald. Het HPV-vaccin tegen baarmoederhalskanker en het MenACWY-vaccin voor 14-jarigen tegen meningokokkenziekte zijn later toegevoegd aan het RVP. De vaccinatiegraden voor deze vaccins liggen zowel regionaal als landelijk onder de 90%.

Op Goeree Overflakkee zien we een vergelijkbare vaccinatiegraad met voorgaande jaren. Alle vaccinaties hadden in verslagjaar 2021 een vaccinatiegraad van 90% of 91%. De deelname aan de HPV-vaccinatie tegen baarmoederhalskanker is op Goeree Overflakkee na een daling weer toegenomen (2016 53% 2019 32% 2021 50%). Deze ontwikkeling is ook landelijk te zien. De vaccinatiegraad voor MenACWY is 85% (verslagjaar 2021), wat vergelijkbaar is met de regio en lager dan de landelijke graad (87%).

Op Goeree is 82% van de inwoners van 18 jaar en ouder volledig gevaccineerd tegen COVID-19. Dit is vergelijkbaar met het gemiddelde in de regio. Maar deelname aan de boosterprik (65%) is iets hoger dan in de regio. Onder ouderen zijn de vaccinatiegraden voor COVID-19 relatief laag.

Bevolkingsonderzoek helpt om ziektes in een vroeg stadium te ontdekken of te voorkomen

Deelname aan bevolkingsonderzoek is stabiel voor borstkanker (80% in 2018-2020). Er is echter een afname voor deelname aan baarmoederhalskankeronderzoek (51% in 2020) en een lichte afname voor darmkankeronderzoek (73% in 2020).

Bronnen en verwijzingen

Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2020, GGD'en, CBS en RIVM.

Gezondheidsmonitor Jeugd 2019, GGD'en en RIVM.

Gezondheidsmonitor Kinderen 2018, GGD Rotterdam-Rijnmond.

www.gezondheidinkkaart.nl

Coronadashboard <https://coronadashboard.rijksoverheid.nl/gemeente>

RIVM Statline <https://statline.rivm.nl>

Alzheimer Nederland. (6 januari 2020). *Mensen met dementie per gemeente*.

Vektis. (24 januari 2022). *Factsheet dementie*.

RIVM. (2018). *Leefstijl - Hoe (on)gezond leven we in de toekomst?*

Staat van Rijnmond <https://www.staatvanrijnmond.nl/jive>

Vektis. (18 maart 2021). *Factsheet Zorg in gemeenten*.
